

ב"ה

חודש אייר

'אייר ראשי תיבות אני ה' רופאך'

רפואה מונעת

איתא בכתבי האריז"ל^[1] ש"אייר" ראשי תיבות "אני הוי' רופאך"^[2] (שהרי שם הוי' התחלתו באות יו"ד)...ועניין זה...מתבטא גם בטבע העולם כפשוטו: חודש אייר הוא הזמן שבו רואים בעולם את טבע ההתחדשות - אילנות מלבלבין כו' (ועד שנקבעה ברכה מיוחדת על כך^[3]), ועל דרך זה בנוגע לבעלי חיים, ועל-אחת-כמה-וכמה בנוגע לאדם - שזהו הזמן המתאים ביותר לעניינים הקשורים עם בריאות הגוף כו', מכיוון שאז ישנו העניין ד"אני הוי' רופאך".

...ומובן, שרפואה זו אינה באופן שלכתחילה ישנו חולי, ואחר-כך באה הרפואה, "רופא חולים" - אלא כמפורש בפסוק זה עצמו: "כל המחלה גו' לא אשים עליך (מלכתחילה, וטעם הדבר) כי אני הוי' רופאך", היינו, הרפואה ד"אני הוי'" היא באופן ד"לא אשים עליך" מלכתחילה.

והנה, ידוע שהרפואה דלמעלה נמשכת למטה על-ידי רופא בשר-ודם - כהוראת התורה^[4]: "וּרְפָא יִרְפָּא", שניתנה רשות לרופא לרפאות^[5], היינו, שנותנים לו רשות וכוח שעל-ידו יומשך עניין הרפואה מלמעלה (ועל דרך זה בנוגע ל"סְמֻמְנֵי רפואה" - שבהם נתלבש כוחו של הקב"ה כו').

ולכן: כשם שבעניין הרפואה דלמעלה ישנם שני אופני רפואה, הן הרפואה ד"רופא חולים" (שישנו חולי ואחר-כך באה הרפואה) והן הרפואה ד"לא אשים עליך" מלכתחילה (על-ידי "אני הוי' רופאך"), כמו כן ברפואה הנמשכת על-ידי רופא בשר ודם, ישנם שני אופנים אלו: (א) רפואה לחולה על-ידי סממני רפואה כו', (ב) רפואה כזו שלכתחילה אינו בא לידי חולי - כמו שכתב הרמב"ם^[6]: "כל המנהיג עצמו בדרכים אלו שהורינו אני עָרַב לו שאינו בא לידי חולי כל ימיו", היינו, שהרופא מורה לו כיצד תהיה הנהגתו באופן שלא יבוא לידי חולי.

ועל-פי זה - יש לומר, שהעילוי דחודש אייר, ראשי תיבות "אני הוי' רופאך", ישנו גם ברפואה הבאה על-ידי הלבוש דרופא בשר ודם, מכיוון שגם רפואה זו היא בכוחו של הקב"ה.

והנה, מכיוון שגם הרפואה דרופא בשר ודם היא בכוחו של הקב"ה - לכן, צריך הרופא לקשר את עניין הרפואה עם הקב"ה. ועניין זה מתבטא בכמה פרטים, ומהם: (א) כדי שיוכל לעסוק ברפואתו של הזולת הפונה לעזרתו באופן המתאים - עליו לסלק מעצמו את כל הפניות והנגיעות האישיות שלו, שלא יחשוב אודות טובתו האישית כו', כי אם אודות טובתו של הזולת שפונה לעזרתו, ולכן צריך הוא לבקש מהקב"ה שיתן לו את הכוח להשתחרר מכל הנגיעות האישיות שלו, כדי שלא ייכשל בעניין כזה, ויוכל לעסוק בעניין הרפואה כדבעי (וכפי שנהוג גם בשבועת הרופאים).

ומובן, שהשלימות האמיתית בעניין זה יכולה להיות רק כאשר הגישה שלו לכל שטח הרפואה היא - הידיעה שבכך ממלא הוא "שליחות" שהוטלה עליו על-ידי הרופא האמיתי, "רופא כל בשר".

[ויש להוסיף - שזהו גם מה שחודש אייר ("אני הוי' רופאך") בא לאחרי העניין דיציאת מצרים (חג הפסח), כי: כדי שעניין הרפואה (אייר) יהיה כדבעי, צריך להיות תחילה העניין דיציאת מצרים, כלומר, להשתחרר מכל המיצרים וגבולים של פניות ונגיעות כו'].

(ב) בד בבד עם ההתענינות ברפואת הגוף כפשוטה, צריך הרופא להתעניין גם בעניינים הקשורים עם רפואת הנפש, שבזה נכללת כללות ההנהגה על-פי צדק ויושר (כראוי לאדם בעל נפש בריאה), ולפעול ולהשפיע על הפונה לעזרתו להטיב את הנהגתו כו', וזאת - למרות שפנה אליו בעניין של בריאות הגוף. וטעם הדבר - לפי שעניין זה מוסיף ומסייע גם בבריאות הגוף כפשוטה, כפי שכל הרופאים מודים כבר ומכירים בעובדה שבריאות הגוף ובריאות הנפש הולכים יחדיו שלובי זרוע - "נפש בריאה בגוף בריא".

וכפי שרואים גם בפשטות - שכאשר הרופא מצווה שלא לאכול מאכלים מסויימים כו', הנה לכל לראש יש לפעול על האדם שיתגבר על תאוותו לאכול מאכל טעים שאסר עליו הרופא, שהרי אם יחסר אצלו בבריאות הנפש שלא יוכל להתגבר על התאוה ד"חיק אוכל יטעם"^[1] - אזי לא תועיל מאומה הוראת הרופא! ועל דרך זה מובן בנוגע לכללות הקשר שבין רפואת הנפש עם רפואת הגוף.

המורם מכל האמור - שבעניין הרפואה (השייכת לחודש אייר) מודגש שגם עניינים גשמיים וטבעיים צריך יהודי לקשר עם הקב"ה, הן בנוגע לכללות הרפואה שעל-ידי בשר ודם, שיש לזכור תמיד שהיא קשורה עם הקב"ה, והן בנוגע לקשר דבריאות הגוף עם בריאות הנשמה, וכיוצא בזה.

קטע משיחת ש"פ קדושים מבה"ח אייר רשימת השומעים בלתי מוגה
תו"מ התשד"מ ח"ג, עמ' 1588.

[\[1\]](#) ראה שער-יששכר מאמר חודש אייר ס"ג (פח, א-ב).

[\[2\]](#) בשלח טו, כו.

[\[3\]](#) ברכות מג, ב. רמב"ם הל' ברכות פ"י הי"ג. טושו"ע או"ח סרכ"ו. סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ג סי"ד. וראה
הגש"פ (קה"ת תשל"ט) עמ' תכה בהערה.

[\[4\]](#) משפטים כא, יט.

[\[5\]](#) ברכות ס, סע"א.

[\[6\]](#) הל' דעות פ"ד ה"כ.

[\[7\]](#) ל' הכתוב - איוב יב, יא.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה